

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล
ในอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

Residents' Participation in Drawing up Strategic Plans of Tambon Selaphum
Municipality in Selaphum District, Roi Et Province

อานนตรี ประสมสุข¹, อุดม พิริยสิงห์²

Anontri Prasomsuk¹, Udom Piriyasing²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : Prasomsuk_A@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2)เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และ 3)ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่ถูกคัดเลือกเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาล กรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน และกรรมการติดตามผลประเมินแผนยุทธศาสตร์ จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุमान หรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าทีและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

¹Graduate Students Majoring in Political Science Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

²Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

*ได้รับบทความ: 24 เมษายน 2562; แก้ไขบทความ: 17 สิงหาคม 2562; ตอบรับการตีพิมพ์: 22 สิงหาคม 2562

Received: April 24, 2019; Revised: August 17, 2019; Accepted: August 22, 2019

ส่วนการวิจัยคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน นำเสนอผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1)การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดองค์กรและจัดเตรียมทำแผน ด้านนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ด้านจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาและด้านติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์พัฒนา 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ประชาชนได้เสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามแผนมากยิ่งขึ้นในการจัดระเบียบชุมชน สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และมีส่วนร่วมกำหนดแผนงานโครงการพัฒนา

คำสำคัญ : 1. การมีส่วนร่วม 2. แผนยุทธศาสตร์พัฒนา 3. เทศบาลตำบล

ABSTRACT

The objectives of the research article were to 1)study residents' participation in drawing up strategic development plans of municipalities in Roi Et province's Selaphum district, 2)compare their participation to varying variables of genders, ages and educational levels, and 3)examine guideline suggestions for enhancing their participation. Sampling groups employed for the quantitative method numbered 104 selected subjects related to Taro Yamane's table, acting as a panel for developing municipalities, a panel for drawing up plans, a panel for scrutinizing and assessing strategic development plans. The device for eliciting quantitative data was the five-rating-scale questionnaire with all questions in the entire entry possessing reliability at .98. Data were processed with the computer software package. Statistics used for processing data comprised: frequencies, percentages, means, standard deviations, t-tests and F-tests (One-way ANOVA). The device for qualitative data was twelve key informants' in-depth interviews. Data were presented with the descriptive manner.

The study results were found that: 1) Residents' participation in drawing up strategic development plans has been rated 'moderate' in the overall aspect and each one. Means of all aspects in descending order are: preparing organizations for drawing up plans, implementing plans, drawing up strategic development plans, and supervising and assessing such plans. 2) Hypothesis testing results of their participation relative to varying variables of genders, ages and educational levels have overall shown no significant differences. 3) Residents' guideline suggestions for stepping up their participation have been recommended in descending order of three frequencies. First, municipalities open up more opportunities to residents taking part in supervising and assessing plans. Next, the former let the latter participate in restoring their communal, societal, economic and educational orders. Then, the former allow the latter to play their roles in determining project development plans.

Keywords : 1. Participation 2. Drawing up Strategic Plans 3. Tambon Municipality

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 มีบทบัญญัติให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองแก่ท้องถิ่น เพื่อให้การปฏิรูปเพื่อการเมืองในระดับท้องถิ่นบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของประชาชน โดยในหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 78 บัญญัติว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นทำขึ้นและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น แม้จะมีการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง รายละเอียดต่าง ๆ ในปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ยังคงหลักการเดิม ใช้ต่างจากรัฐธรรมนูญ 2540 จึงสามารถกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2540 เป็นหลัก การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น(บุชอริ ยีหมะ, 2555 : 15) เป็นการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนอย่างใกล้ชิด แน่นหนา มากกว่าการเมืองระดับชาติ ประชาชนมีความรู้สึกห่างไกลจากตนเอง มีผลต่อการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นพลเมือง ซึ่งมีความเข้มแข็งในทางการเมือง ตระหนักถึงสิทธิประโยชน์และความสำคัญของตนในทางการเมือง ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในทางการเมือง การปกครองท้องถิ่น จะช่วยยกระดับและขยายไปสู่ความเข้มแข็ง

ในทางการเมืองระดับชาติต่อไป อีกทั้งหากจัดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกรณีที่มีการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ กรณีที่เห็นสมควร หรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติหรือตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรายงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณการใช้จ่าย และผลดำเนินงานในรอบปีเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และกำกับ การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : ออนไลน์)

ความสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามพันธกิจ และภารกิจให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ขององค์กร แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญมาก เนื่องด้วยเป็นแบบที่กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งสมาชิกขององค์กรได้ร่วมกันคิดร่วมกันจัดทำจากวิสัยทัศน์ ยังได้ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ ที่จะเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งสามารถวัดได้ องค์กรสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งประเมินผลงานประจำปีได้อีกด้วย การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่บนพื้นฐานความคิดประชาธิปไตย ท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประชาชนเข้ามาดำเนินกิจการของชุมชนด้วยตนเอง อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมาภิบาล ทั้งหลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วม ดังนั้นการบริหารงานโดยมีส่วนร่วมของประชาชน จึงควรเป็นการปฏิบัติร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนให้มากขึ้น(อรทัย ก๊กผล, 2546 : 40)

สภาพพื้นที่เทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมในการจัดองค์กรและเตรียมจัดทำแผน การมีส่วนร่วม การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การมีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วม การติดตามประเมินแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

4.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

4.4 ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่ถูกคัดเลือกเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาล กรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน และกรรมการติดตามผลประเมินแผนยุทธศาสตร์ จำนวน 104 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน หรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่า t-test

(Independent Deviation) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนการวิจัยคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูล สำคัญ จำนวน 12 คน นำเสนอผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาล ตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา เทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการจัด องค์กรและการจัดทำแผนการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา และการ ติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเมื่อจำแนกรายด้าน มีผลการวิจัยดังนี้

6.1.1 ด้านการจัดองค์กรและการจัดทำแผน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 9 ได้ร่วมชี้แจงแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาประจำปีแก่ประชาชนท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ข้อที่ 5 ได้ร่วมวิเคราะห์ สภาพจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของเทศบาลตำบล

6.1.2 ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา ของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ได้ร่วมประชุมในการ วางแผนจัดทำแผน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ได้ร่วมเก็บข้อมูลจัดทำแผน อาทิ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ

6.1.3 ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 ได้ร่วมจัดทำแผนงาน โครงการแก้ปัญหาชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายตามแผน

6.1.4 ด้านการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์พัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 10 ได้ร่วม

ประกาศผลการติดตามประเมินให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบปีละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 ได้ร่วมสร้างเครื่องมือนำไปใช้ประเมินและ ข้อที่ 5 ได้ร่วมตรวจสอบการบริหารของเทศบาล

6.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2) ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการจัดอบรมให้ประชาชนมีความเข้าใจ และหาโอกาสในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดให้มากขึ้น ควรมีการจัดทำเอกสาร หรือ คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ให้ประชาชนได้ทราบถึงข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ สร้างความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาให้แก่ประชาชน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ แสงทอง เกษามา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้าน ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ว่าการจัดองค์กรและเตรียมจัดทำแผนฯ มีค่าแปลผลในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ บุญช่วย บุรณกิตติ (2561 : สัมภาษณ์) ที่กล่าวว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเชิญผู้นำหมู่บ้าน บุคคลสำคัญในชุมชนมาร่วมประชุม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามประเมินผลแผนฯ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ นิยม บุญคุ้ม (2561 : สัมภาษณ์) ให้สัมภาษณ์ว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนฯ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย พิจารณารายข้อ ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ข้อที่ว่าได้ร่วมจัดทำแผนงานแก้ไขปัญหาชุมชน ของด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ มีค่าแปลผลปานกลางซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ คำรึห์ ไชยพะนิจ กล่าว

ว่า ประชาชนควรได้ร่วมประชุมวางแผน และจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ข้อที่ว่าได้ร่วมสร้างเครื่องมือหรือแบบประเมินเพื่อไปใช้ตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลตำบลซึ่งมีค่าแปลผลระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ทองใบ หนูไหล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยด้านการประเมินอยู่ในระดับน้อย

7.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 1) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล โดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนฯ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ธัญญนภัส นามภูงา (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหัวช้าง อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเทศบาลตำบลหัวช้าง ไม่แตกต่างกัน 2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบลโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงทอง เกษามา (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทิดศักดิ์ บัวสอน (2557 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงนำเสนอผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหัวหน้างานหน่วยเหนือ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสมควรที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีการร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ประชาชน เพื่อทำความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ซึ่งแผนจะเป็นแนวทางใน

การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสำเร็จผลตามเป้าหมาย โดยจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบลอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านการติดตามประเมินผลของแผนยุทธศาสตร์พัฒนา ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องนี้ เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

8.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรวิจัยสิ่งที่เป็นอุปสรรค ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบลอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เฉลี่ยจะได้จัดกรรมวิธีเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม

8.2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ศึกษาวิจัยสภาพการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลเพื่อให้ผลการวิจัยนำมาใช้ในการร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเทศบาลตำบล ให้มีผลในการให้ความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

8.2.4 จากผลการวิจัยพบว่า ข้อ 4 ที่ว่า ได้ร่วมสร้างเครื่องมือนำไปใช้ประเมิน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้ง 4 ด้าน ดังนั้นควรศึกษาวิจัยปัญหา อุปสรรค เพื่อให้การจัดทำแผนครั้งต่อไปนำผลวิจัยมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดสร้างเครื่องมือประเมินแผนงาน หรือจัดหาแบบประเมินที่ดีที่สุดมาใช้เพื่อจะได้พัฒนาแผนงานโครงการเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

8.2.5 จากผลการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามแผนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

9. เอกสารอ้างอิง

ทองใบ หนูไพล. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. กรณีศึกษาของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เทิดศักดิ์ บัวสอน. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธัญญ์ณภัส นามภูงา. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหัวช้าง อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- นิยม บุญคุ้ม ผู้ให้สัมภาษณ์. 22 ตุลาคม 2561. ณ บ้านโนนสะอาด ตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.
- บุญช่วย บุรณกิตติ ผู้ให้สัมภาษณ์. 20 ตุลาคม 2561. ณ บ้านโนนสะอาด ตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.
- บุษอรียีหมะ. (2555). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2561. จาก <https://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf>
- แสงทอง เกศามา. (2537). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อรทัย กักผล. (2546). **Best Practice ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน**. นนทบุรี : คลังวิทยา.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดีต้องขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณ ดร.นิคม สุวพงษ์ ผู้ให้คำแนะนำด้านสถิติและคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรี ผู้แทนประชาชนที่เป็นกรรมการของเทศบาลตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้การวิจัยสมบูรณ์ถูกต้องตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย